

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

30 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:
președinte
judecători

COVALENCO Elena
CATAN Liliana
DIACONU Iurie
GUZUN Ion
BEJENARU Iurie

judecând, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2018, în cauza penală privindu-i pe

ANDRONIC Artur XXXXX, născut la
XXXXX, originar din XXXXX, domiciliat în
XXXXX;

și

MOTREA Ion XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX, domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.02.2015 – 27.04.2017;

Instanța de apel: 21.06.2017 – 10.04.2018;

Instanța de recurs: 29.06.2018 – 30.10.2018.

Asupra recursului ordinar declarat de procuror, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 27 aprilie 2017, Andronic A., Motrea I. și Mihalachi P., învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal au fost achitați, pe motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Totodată, Andronic A. și Motrea I. au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal la 3 ani închisoare, iar în baza art. 90 Cod penal executarea pedepsei s-a suspendat condiționat pe un termen de probațiune de 2 ani.

Andronic A. și Motrea I. au fost recunoscuți vinovați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, cu încetarea procesului penal, în

temeiul Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

2. Prin rechizitoriu, inculpații Andronic A., Motrea I. și Mihalachi P. au fost învinuiți că, la 10 decembrie 2014, aproximativ la orele 03:00, fiind în înțelegere prealabilă și de comun acord, prin participație simplă, aflându-se pe str. Ion Creangă, 2/1, din mun. Chișinău, în adiacentul magazinului „Olimpiakos”, în loc public, având intenția comiterii unui act de huliganism, încalcând grosolan ordinea publică, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanelor și amenințarea cu aplicarea violenței asupra lor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, au inițiat un conflict cu Rașcenco I., lovindu-l intenționat de mai multe ori cu pumnii peste față, în rezultat la ce partea vătămată Rașcenco I. a căzut la pământ, iar Andronic A., Mihalachi P. și Motrea I. au continuat să-l lovească cu picioarele peste corp.

În urma acțiunilor lui Andronic A., Mihalachi P. și Motrea I., lui Rașcenco I. i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de echimoză la nivelul cutiei toracice în proiecția sternului, care conform raportului de expertiză medico-legală nr.6268 din 10.12.2014 se califică ca vătămare neînsemnată.

Acțiunile inculpaților au fost calificate ca huliganism, în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, adică *acțiuni intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei și amenințări cu aplicarea unei asemenea violențe, care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșit de mai multe persoane.*

Totodată, Andronic A. și Motrea I. au fost învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal, pentru că, la 10 decembrie 2014, aproximativ la orele 03:00, Andronic A. fiind în înțelegere prealabilă și de comun acord cu Motrea I., prin participație simplă, aflându-se pe str. Ion Creangă 2/1 din mun. Chișinău, în adiacentul magazinului „Olimpiakos”, având scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, cu intenție directă, din motive de cupiditate, dându-și seama de caracterul prejudiciabil ai acțiunilor sale, profitând de faptul că Rașcenco I. era maltratată de Mihalachi P. și de dânsii, i-au sustras în mod deschis un telefon mobil de model „AlkateL 4014D” cu IMEI nr. XXXXX, în care era cartela SIM cu nr. XXXXX, la prețul de 985 lei, după care, Andronic A. a dezamblat pe ascuns telefonul și a extras cartela SIM menționată, transmițând-o lui Motrea I. pentru a nu putea fi găsită, cauzându-i astfel părții vătămate Rașcenco I. daune considerabile în sumă totală de 985 lei.

Acțiunile inculpaților Andronic A. și Motrea I. au fost încadrate juridic de către procuror în baza art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal, jaful, adică *sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, săvârșită de două persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Prima instanță a constatat că, la 12 ianuarie 2015, aproximativ la orele 12:00, Motrea I. fiind în înțelegere prealabilă și de comun acord cu Andronic A., având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul dării în chirie a apartamentului nr.67 de pe str. Calea Ieșilor 15 din mun.

Chișinău, în care locuia temporar în calitate de chiriaș, a însușit de la Dumitriu O. suma de 200 euro, echivalentul sumei de 3766,74 lei, după care a părăsit locul comiterii infracțiunii, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil.

Acțiunile lui Motrea I. și Andronic A. au fost calificate în baza art. 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, escrocheria, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, de două persoane, cu cauzarea unei daune materiale considerabile.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței, în termenul și modul prevăzut de art. 402-403 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apeluri de către procuror și avocata Gorencu C. în numele inculpatului Andronic A.

3.1. Procurorul a solicitat casarea parțială a sentinței, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care:

- Mihalachi P. să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 700 u.c. ceea ce constituie 14000 lei;

- Andronic A. să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal cu stabilirea pedepsei de 2 ani închisoare și art. 187 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal, cu stabilirea pedepsei de 5 ani închisoare, iar în baza art. 84 Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare de 5 ani și 6 luni;

- Motrea I. să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la 2 ani închisoare, în baza art. 187 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal la 5 ani închisoare și în conformitate cu art. 84 Cod penal să-i fie aplicată pedeapsa definitivă de 5 ani și 6 luni închisoare.

În argumentarea apelului, partea acuzării a menționat că nu este de acord cu soluția de achitare a inculpaților pentru comiterea infracțiunii de huliganism și cu reîncadrarea acțiunilor incriminate lui Motrea I. și Andronic A. din art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal, în baza art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal.

Apelantul a menționat că, potrivit declarațiilor martorului Bohoci D., depoziții pe care instanța s-a bazat în special pentru emiterea sentinței de achitare, rezultă că: la venirea inculpaților Motrea I. și Andronic A., el împreună cu alte persoane, cunoscute părții vătămate, încercau să aplaneze conflictul dintre Rașenco I. și Mihalachi P. Însă aceste afirmații nu coroborează cu declarațiile date de inculpații Motrea I. și Andronic A., or pare dubios faptul că inculpații s-au implicat pentru a aplană conflictul dintre Mihalachi P. pe de o parte și partea vătămată cu prietenii săi pe de altă parte, de vreme ce și aceștia încercau să aplaneze conflictul, în situația descrisă de participanți, rezultă că toți erau implicați în aplanarea conflictului, însă cu toate acestea hainele părții vătămate au fost rupte, iar pe corpul acestuia au rămas urme de lovituri. Deși, instanța a constatat contradicția esențială în declarațiile martorului depuse la urmărirea penală și în cadrul cercetării judecătorești, a preferat să le aprecieze drept veridice pe ultimele, din motiv că au fost depuse în ședință publică, fără însă a le aprecia conform pertinentei, utilității și veridicității, coroborându-le cu alte probe.

Poziția inculpaților cu referire la modul în care au derulat evenimentele, vine în

contradicție semnificativă cu declarațiile părții vătămate și a martorilor, analizate în ansamblu, instanța eronat a acceptat drept plauzibilă versiunea acestora, chiar și în ipoteza când martorii și-au schimbat declarațiile date la urmărirea penală, în favoarea inculpaților. Prin evidențierea tuturor acestor neconcordanțe și contradicții se demonstrează că declarațiile care au fost schimbate de către martorii Cojocari St. și Bohoci D., la cercetarea judecătorească nu sunt plauzibile comparativ cu cele date la faza urmăririi penale. În această ordine de idei, argumentarea precum că rostirea jurământului ar fi în stare să însuflească mai multă credibilitate declarațiilor participanților este pur declarativă, în coraport cu alți factori de care nu s-a ținut cont și anume că: la faza urmăririi penale evenimentele sunt mai proaspete și participanții nu au uitat detaliile importante, persoanele vinovate nu au reușit să influențeze în nici un fel pe martori pentru a depune declarații favorabile lor, ș.a.

În situația când declarațiile tuturor participanților la proces sunt subiective și instanța a constatat numeroase contradicții, pentru stabilirea adevărului obiectiv urma să recurgă la aprecierea lor cu celelalte probe, mai puțin subiective precum ar fi: raportul de expertiză medico-legală nr. 6268 din 10.12.2014 și procesul-verbal de examinare din 10.12.2014, care nu au fost apreciate la justa valoare.

Procurorul a evidențiat că, art. 187 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal prevede expres că, jaful este sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane de două sau mai multe persoane cu cauzarea de daune în proporții considerabile, iar prima instanță a conchis că norma de incriminare nu este aplicabilă, deoarece inculpații au sustras bunurile părții vătămate în mod ascuns, în prezența altor persoane, însă pe neobservate pentru aceștia.

În cadrul ședinței de judecată, Andronic A. a declarat că, la luminozitatea slabă el a observat telefonul care se afla la o distanță de 5 metri de locul unde se desfășură conflictul. Afirmația respectivă nu coroborează cu declarația părții vătămate, care a indicat că a văzut în timp ce era agresat că la pământ se aflau telefonul său și husa, deci telefonul se afla în nemijlocita apropiere de partea vătămată, care în orice moment putea să surprindă momentul sustragerii și nu poate fi vorba de 5 metri indicați de inculpat.

Cu privire la constatarea făcută de instanța de fond, precum că inculpații au sustras bunul pe ascuns, în prezența altor persoane, însă pe neobservate pentru aceștia, aceasta este combătută inclusiv prin declarația dată de către inculpatul Mihalachi P. în cadrul urmăririi penale, care expres a comunicat că: „... a căzut un telefon, unul din prietenii lui l-a ridicat...”. Astfel, faptul respectiv nu a fost chiar așa de discret încât să nu fie observat. Această acțiune ilicită a mai fost observată minim și de către Motrea I. care a consimțit tacit la acțiunile lui Andronic A. și i-a acordat ajutor prin tănuirea la sine a cartelei SIM, care deja fusese extrasă de primul din telefon, pentru a se asigura că partea vătămată nu va putea să-și apeleze numărul său și în final să intre în posesia bunului sustras.

3.2. Avocatul Gorenco C., acționând în interesele inculpatului Andronic A., a solicitat casarea sentinței, în partea condamnării ultimului în baza art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, cu încetarea procesului penal pe motiv că fapta acestuia constituie contravenție prevăzută de art. 105 Cod contravențional și cu liberarea de răspundere

contravențională în legătură cu expirarea termenului de prescripție prevăzut la art. 30 Cod Contravențional.

În motivarea apelului, partea a menționat că învinuirea incriminată lui Andronic A. și Motrea I. în baza art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal, în cadrul ședinței de judecată nu și-a găsit confirmare. Pentru încadrarea acțiunilor conform art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal este necesar ca suma prejudiciului să fie mai mare de 1010 lei. Conform actului de acuzare suma bunului sustras constituie 985 lei.

Astfel, s-a indicat că, reieșind din modificările operate în legislație, la data de 16.03.2017, au intrat în vigoare mai multe amendamente la Codul Contravențional, prin art. 879 al Legii nr. 208 din 17.11.2016, publicat în *MO nr. 441-451 din 16.12.2016*, potrivit cărora o unitate convențională este egală cu 50 lei.

Prin Legea nr. 208 din 17.11.2016 au fost operate modificări și la art. 18 Codul Contravențional, astfel că în urma modificărilor date se consideră ca proporții mici valoarea bunurilor sustrate, dobândite, sau valoarea pagubei pricinuite care la momentul săvârșirii contravenției nu depășește 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei.

Având în vedere că fapta prejudiciabilă ce i se impută inculpatului prin prezenta sentință a fost comisă la 10.12.2014, apărarea a reiterat că prin Hotărârea Guvernului RM nr. 879 din 23.12.2015, cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, a fost aprobat cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru 2016, în mărime de 5050 lei.

Prin urmare, în accepțiunea apelantei acțiunile inculpatului nu prezintă gradul prejudiciabil al infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, încadrarea acțiunilor inculpatului urmând a fi făcută în baza art. 105 Cod Contravențional.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2018 apelurile declarate au fost admise, cu casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Mihalachi P., Andronic A. și Motrea I. au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-le aplicată pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 700 unități convenționale, pentru fiecare, ceea ce constituie suma de 14000 lei.

Procesul penal în privința lui Andronic A. și Motrea I. pe art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal a fost încetat din motiv că fapta inculpaților nu constituie infracțiune. Totodată, procesele contravenționale în privința lui Andronic A. și Motrea I., în baza art. 105 Cod Contravențional, s-au încetat pe motivul intervenirii termenului de prescripție prevăzut la art. 30 Cod Contravențional.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței, eronat s-au apreciat probele, în partea ce vizează incriminarea lui Mihalachi P., Andronic A. și Motrea I., de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, fără a ține seama de cerințele art. 101 Cod de procedură penală.

Instanța de apel, analizând și apreciind probele, a constatat următoarele:

„La 10 decembrie 2014, aproximativ la orele 03:00, Mihalachi P., fiind în înțelegere prealabilă și de comun acord cu Andronic A. și Motrea I., prin participație simplă, aflându-se pe str. Ion Creangă, 2/1 din mun. Chișinău, în adiacentul market-ului „Olimpiakos”, în loc public, având intenția comiterii unui act de huliganism, încălcând grosolan ordinea publică, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanelor și amenințarea cu aplicarea violenței asupra lor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a inițiat un conflict cu Rașcenco I., lovindu-l intenționat de mai multe ori cu pumnii peste față, în rezultat partea vătămată a căzut la pământ, iar Mihalachi P. a continuat să-l lovească cu picioarele peste corp.

În urma acțiunilor lui Mihalachi P., Andronic A. și Motrea I., lui Rașcenco I. i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de echimoză la nivelul cutiei toracice în proiecția sternului, care conform raportului de expertiză medico-legală nr.6268 din 10.12.2014 se califică ca vătămare neînsemnată.”

Pe baza stării de fapt descrise supra, instanța de apel a statuat că Mihalachi P., Andronic A. și Motrea I., prin acțiunile intenționate au comis infracțiunea de huliganism, adică acțiuni intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei și amenințări cu aplicarea unei asemenea violențe, care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșită de mai multe persoane, încadrate juridic în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal.

În acest context, s-a relevat că latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art.287 Cod penal constă în fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunile care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, ori în acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită.

Fapta prejudiciabilă cunoaște patru modalități normative cu caracter alternativ: acțiunile care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiunile care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor; acțiunile care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită.

Or, din dispoziția art.287 Cod penal, nu se desprinde că infracțiunea de huliganism este săvârșită neapărat într-un loc public. Totuși, obligatoriu este modul public al infracțiunii de huliganism: actele huliganice sunt săvârșite în prezența unor persoane sau rezultatul actelor huliganice devine inevitabil cunoscut altor persoane. Huliganismul este o faptă săvârșită în public, dar nu neapărat într-un loc public.

Prin acțiunile lor intenționate, inculpații Motrea I., Mihalachi P. și Andronic A., au comis infracțiunea de huliganism, iar prima instanță la pronunțarea sentinței nu a luat în considerație circumstanțele cauzei penale și anume declarațiile complete ale martorilor audiați în ședința de judecată, sistematizându-le eronat, prin ce se impune concluzia că

soluția primei instanțe la capitolul ce vizează acțiunile de huliganism ale inculpaților este nemotivată, or prin probele din dosar s-a stabilit contrariul.

Cu privire la capătul de învinuire incriminat lui Andronic A. și Motrea I. în baza art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal, instanța de apel a statuat că acesta nu și-a găsit confirmarea, iar argumentele din apelul procurorului sunt neîntemeiate.

Totodată, instanța de apel nu a susținut nici soluția prin care inculpații au fost condamnați de către prima instanță în baza art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal, constatând că Andronic A. și Motrea I., la 10 decembrie 2014, având intenția de sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane, în timpul certei dintre Rașcenco I. și Mihalachi P., aflându-se pe str. Ion Creangă, 2/1 din mun. Chișinău, au sustras pe ascuns de la Rașcenco I. un telefon mobil de model „Alkatel 4014D” cu IMEI nr. XXXXX, în care era cartela SIM cu nr. XXXXX, la prețul total de 985 lei, cauzându-i părții vătămate daune în proporții considerabile.

Potrivit art. 3 Cod de procedură penală în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească. Reieșind din modificările din 16.03.2017 operate la Codul Contravențional prin Legea nr. 208 din 17.11.2016, o unitate convențională este egală cu 50 lei.

De asemenea, potrivit Legii nr. 208 din 17.11.2016, au fost operate modificări și la art. 18 din Codul Contravențional proporții mici fiind considerate valoarea bunurilor sustrase, dobândite, ... sau valoarea pagubei pricinuite care la momentul săvârșirii contravenției nu depășește 20% din quantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei.

Având în vedere că fapta prejudiciabilă ce i se impută inculpaților a fost comisă la 10.12.2014, urmează a se reține că prin Hotărârea Guvernului nr. 879 din 23.12.2015, cu privire la aprobarea quantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, a fost aprobat quantumul salariul mediu lunar pe economie, prognozat pentru 2016, în mărime de 5050 lei.

Mai mult, potrivit art. 10 Cod penal legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

În astfel de circumstanțe, proporții mici se consideră valoarea bunurilor sustrase sau valoarea pagubei pricinuite care la momentul săvârșirii contravenției, nu depășește suma de 1010 lei. Art. 105 Cod Contravențional prevede fapta contravențională de sustragere în proporții mici din avutul proprietarului prin furt, însușire, delapidare, abuz de serviciu sau escrocherie.

Prin urmare, acțiunile inculpaților nu prezintă gradul prejudiciabil al infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, încadrarea acțiunilor urmînd a fi

făcută în baza art. 105 Cod Contravențional. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală.

Totodată, procesul penal de învinuire a lui Andronic A. și Motrea I., în baza art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal, urmează a fi încetat. Potrivit art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală stabilește, că în cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție administrativă, instanța încetează procesul penal și, concomitent, soluționează cauza conform prevederilor Codului Contravențional. Succesiv, avînd în vedere că de la momentul comiterii de către Andronic A. și Motrea I. a faptei prejudiciabile a expirat un termen mai bine de 3 ani, persoanele nominalizate nu pot fi sancționate contravențional reieșind din prescripția răspunderii contravenționale, în conformitate cu prevederile art. 30 alin. (1) și alin. (2) Cod Contravențional.

6. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel în privința lui Motrea I și Andronic A. pe capătul de acuzare incriminat acestora în baza art. 187 Cod penal, procurorul solicita casarea parțială a deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare, pentru motivele ce urmează.

Recurentul consideră că recalificarea faptei inculpaților Andronic A. și Motrea I. din jaf în furt este nefondată, întrucât din declarațiile lui Andronic A. rezultă că el a observat telefonul care se afla la o distanță de 5 metri de locul unde se desfășura conflictul. Afirmatia respectivă nu coroborează cu declarația părții vătămate, care a indicat că a văzut în timp ce era agresat că la pământ se aflau telefonul său și husa, deci telefonul se afla în nemijlocita apropiere de partea vătămată, care în orice moment putea să surprindă momentul sustragerii și nu poate fi vorba de 5 metri indicați de inculpat. La fel, inculpatul Andronic A. declarând că a ridicat telefonul mobil care se afla la depărtarea respectivă, s-a contrazis pe sine, or el anterior a declarat că se afla lângă Motrea I., împreună cu care „aplanau” conflictul dintre Mihalachi P. și Rașcenco I. Dubii ridică și faptul că Andronic A. ar fi întrebat al cui este telefonul.

Cu privire la constatarea făcută de instanța de fond, precum că inculpații au sustras bunul pe ascuns, în prezența altor persoane, însă pe neobservate pentru aceștia, aceasta este combătută inclusiv prin declarația dată de către inculpatul Mihalachi P. în cadrul urmăririi penale, care expres a comunicat că: „... a căzut un telefon, unul din prietenii lui l-a ridicat...”. Astfel, faptul respectiv nu a fost chiar așa de discret încît să nu fie observat. Această acțiune ilicită a mai fost observată minim și de către Motrea I., care a consimțit tacit la acțiunile lui Andronic A. și i-a acordat ajutor prin tănuirea la sine a cartelei SIM, extrasă de primul din telefon, pentru a se asigura că partea vătămată nu va putea să-și apeleze numărul său și în final să intre în posesia bunului sustras.

În concluzie, recurentul afirmă că în timpul maltratării lui Rașcenco I., inculpatul Andronic A., a observat că părții vătămate i-a căzut telefonul mobil și dîndu-și seama de poziția dominantă în circumstanțele în care derulau evenimentele și faptul că nu va întâmpina nici o eventuală rezistență din partea lui Rașcenco I., a sustras deschis telefonul ultimului, fără a-și ascunde acțiunile, fapt observat de către Motrea I., care îndată și-a demonstrat consimțământul său tacit de a participa și el la infracțiunea dată prin tănuirea cartelei SIM, iar toate acestea în ansamblu fiind observate și de către

Mihalachi P., care însă nu s-a implicat în nici un fel la acțiunile celor doi.

Prin urmare, instanța de apel la adoptarea deciziei nu a dat apreciere justă suportului probatoriu prezentat de către acuzare, astfel încât concluzia instanței de apel este inacceptabilă, deoarece probele acuzării au fost supuse unei minuțioase cercetări în ambele instanțe, făcându-se referire la declarațiile detaliate ale participanților la proces, iar în astfel de condiții, Colegiului penal îi rămânea doar să aprecieze aceste probe, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Situația creată se egalează cu nerezolvarea fondului apelului și condiționează necesitatea casării deciziei instanței de apel pe motivele și temeiurile prevăzute de lege.

În drept, cererea de recurs declarată de procuror se întemeiază pe prevederile din art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală.

7. Judecând recursul ordinar declarat de procuror, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, inclusiv din alte considerente decât cele arătate în cererea de recurs de titular.

Cu titlul preliminar, se menționează că obiectul cenzurii instanței de recurs este limitat la chestiuni de drept, or rațiunea și finalitatea exercitării acestei căi de atac, constă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, drept urmare controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Totodată, în corespundere cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece cauza și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Din punct de vedere procesual, soluția de admitere a recursului declarat, *în drept*, se întemeiază pe dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căreia judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care esența erorii judiciare admise nu poate fi înlăturată de către instanța de recurs la această etapă a procedurii.

Analizând motivele recursului ordinar subscribe cazurilor de casare prevăzute de pct. 6) și 12) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată că recurentul pledează pentru desființarea parțială a deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare, pentru că instanța eronat a menținut mai întâi recalificarea faptei infracționale comise de inculpații Andronic A. și Motrea I. din jaf în furt, după care a dispus încetarea procesului penal în privința acestora în baza art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal, pentru că fapta lor constituie contravenția prevăzută de art. 105 Cod contravențional, în legătură cu survenirea modificărilor în lege.

Mai exact, în accepțiunea procurorului instanțele de fond eronat au conchis precum că inculpații Andronic A. și Motrea I. au sustras telefonul părții vătămate Rașcenco I. pe ascuns, însă în prezența altor persoane, dar pe neobservate pentru acestea, calificând fapta drept furt, dar nu jaf. Se opinează că, prin această constatare, instanța de apel nu a dat apreciere justă suportului probatoriu anexat la dosar, din punct de vedere al pertinentei, concludentii, utilității și veridicității, iar situația creată se egalează cu nerezolvarea fondului apelului și condiționează necesitatea casării deciziei.

Verificând actele cauzei, raportate la criticele expuse supra, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că decizia instanței de apel urmează a fi casată parțial, inclusiv și din alte considerente decât cele invocate de procuror, și anume din motiv că instanța de apel a făcut o aplicare și a dat o interpretare eronată prevederilor legii penale și contravenționale, în consecință adoptând o soluție eronată pe caz.

Interpretarea inconsecventă a legii de către instanța de apel a afectat iremediabil echitatea procedurilor penale îndreptate împotriva inculpaților Andronic A. și Motrea I. pe capătul de acuzare incriminat acestora privind comiterea infracțiunii de sustragere a bunurilor din avutul proprietarului.

În dezvoltarea acestei concluzii se relevă că, potrivit actului de sesizarea a instanței, Andronic A. și Motrea I., pe lângă alte două capete de acuzare ce nu constituie obiect de dispută în instanța de recurs, au fost învinuiți de faptul că au sustras în mod deschis de la partea vătămată Rașcenco I. un telefon mobil în valoare de 985 lei.

Prima instanță, analizând circumstanțele în care au derulat evenimentele și a avut loc altercația dintre inculpați și partea vătămată, precum și cercetând probele din dosar prezentate de partea acuzării, a ajuns la concluzia că, fapta infracțională comisă de Andronic A. și Motrea I. nu se încadrează în baza art. 187 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal, dar prezintă semnele componente subsecvente infracțiunii din art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal, reținând că inculpații au sustras bunul părții vătămate în mod ascuns, în prezența altor persoane, dar pe neobservate pentru dânșii.

Raționamentele instanței, puse la baza soluției de mai sus, au fost contrazise de partea acuzării în cererea de apel, procurorul pledând pentru condamnarea lui Andronic A. și Motrea I. în baza art. 187 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal, după cum inițial a fost înaintată învinuirea acestora.

Curtea de apel, potrivit părții descriptive a deciziei adoptate, a ajuns la altă soluție vizavi de încadrarea juridică a faptei infracționale ce urmează a fi reținută în sarcina lui Andronic A. și Motrea I. și anume că: *„acțiunile inculpaților nu prezintă gradul prejudiciabil al infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, încadrarea acțiunilor urmând a fi făcută în baza art. 105 Cod Contravențional. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală.”*

Pentru a formula o atare concluzie, instanța a explicat următoarele:

„117. Potrivit Legii nr. 208 din 17.11.2016, au fost operate modificări și la art. 18 din Codul Contravențional, astfel că în urma modificărilor date se consideră de mici proporții valoarea bunurilor sustrate, dobândite, ... sau valoarea pagubei pricinuite care la momentul săvârșirii contravenției nu depășește 20% din cuantumul salariului

mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei.

118. Avînd în vedere faptul că fapta prejudiciabilă ce i se impută inculpaților a fost comisă la 10.12.2014, urmează a se reține că prin Hotărârea Guvernului nr. 879 din 23.12.2015, cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, ... a fost aprobat cuantumul salariul mediu lunar pe economie, prognozat pentru 2016, în mărime de 5050 lei.

120. În astfel de circumstanțe, proporții mici se consideră valoarea bunurilor sustrase sau valoarea pagubei pricinuite care la momentul săvârșirii contravenției, nu depășește suma de 1010 lei.

121. Art. 105 Cod Contravențional prevede fapta contravențională de sustragere în proporții mici din avutul proprietarului prin furt, însușire, delapidare, abuz de serviciu sau escrocherie.”

Așadar, pe lângă faptul că instanța de apel a ajuns la concluzia că fapta inculpaților nu este jaf, în pct. 118 din decizie a prezentat formula de calcul de care a făcut uz pentru a stabili cuantumul proporțiilor mici, în baza căroră s-a ajuns la concluzia că valoarea telefonului sustras, costul căruia a fost estimat la suma de 985 lei, nu face obiectul material nici al infracțiunii incriminate de legea penală în art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal, după cum a statuat prima instanță, ci se subscie normei contravenționale din art. 105 Cod Contravențional, care prevede fapta de sustragere în proporții mici din avutul proprietarului prin furt, însușire, delapidare, abuz de serviciu sau escrocherie.

Este inacceptabil faptul că instanța de apel, neluând în considerare că atât legea penală, cât și cea contravențională prevede exhaustiv că la stabilirea valorii prejudiciului cauzat se ia în considerare redacția legii din momentul comiterii faptei, făcând trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 879 din 23 decembrie 2015 cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2016, a estimat că valoarea pagubei pricinuite nu depășește suma de 1010 lei și a recalificat acțiunile inculpaților în baza art. 105 Cod contravențional.

Colegiul penal lărgit nu poate ralia la statuările instanței de apel, considerându-le eronate, instanța dând o interpretare necorespunzătoare textelor legii materiale penale și contravenționale.

Pentru cauză, prezintă relevanță că, fapta de sustragere incriminată inculpaților Andronic A. și Motrea I. a fost comisă de ultimii la data de 10 decembrie 2014. Ulterior săvârșirii acesteia, au survenit mai multe modificări în legislația penală și contravențională, care vizează schimbarea mecanismului de calcul al proporțiilor mici, mari și deosebit de mari la aprecierea gradului prejudiciabil al infracțiunilor, astfel fiind accentuat pragul de delimitare dintre ilicitul penal și cel contravențional.

Odată ce infracțiunile săvârșite prin sustragere incriminate de legea penală au corespondent și în art. 105 din Codul contravențional, la calificarea faptei prezintă importanță cuantumului prejudiciului cauzat părții vătămate prin infracțiune.

Valoarea bunurilor sustrase, ca semn calificativ al componentei de infracțiune, se determină ținându-se seama de redacția legii la momentul comiterii faptei, totodată aici

fiind incident și aplicabil art. 10 din Codul penal privind retroactivitatea legii penale mai blânde, în cazul în care situația inculpatului se îmbunătățește prin noile modificări din lege.

Potrivit art. 18 Cod contravențional (*în red. Legii nr.218-XVI din 24.10.2008, în vigoare la momentul comiterii faptei de sustragere de către inculpați*), se considerau proporții mici - valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală sau valoarea pagubei pricinuite care, la momentul săvârșirii contravenției, nu depășește 25 de unități convenționale. Articolul 34 din Codul contravențional (*în red. Legii nr.218-XVI din 24.10.2008, în vigoare la momentul comiterii faptei de sustragere de către inculpați*), prevedea că o unitate convențională echivalează cu 20 lei. Adică, fapta de sustragere a bunurilor a căror valoare depășea suma de 500 lei, se încadra în norma corespunzătoare din Codul penal, fiind considerată infracțiune.

Cele expuse supra, denotă că la momentul comiterii faptei de sustragere a telefonului mobil, cu prețul de 985 lei, de către Andronic A. și Motrea I., cu cauzarea părții vătămate a daunei în proporții considerabile, fapta acestora corect a fost încadrată juridic în baza normelor din Codul penal, or mărimea daunelor considerabile constituind limitele care depășesc proporțiile mici și nu ating pragul celor mari. Mai mult că, potrivit art. 126 alin. (2) Cod penal, caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege – gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform Legii nr. 208 din 17.11.2016 privind modificarea și completarea Codului contravențional, în vigoare din 16.03.2017, dispoziția art. 18 a fost modificată, proporții mici fiind considerate valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală sau valoarea pagubei pricinuite, care, la momentul săvârșirii contravenției, nu depășește 20% din quantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii infracțiunii.

Totodată, prin legea nominalizată a fost modificat și conținutul art. 34 Cod contravențional, potrivit căruia valoarea unei unități convenționale a fost majorată de la 20 lei la 50 lei.

Prevederile din art. 8 Cod penal reglementează că principiul activității legii penale în timp, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Potrivit art.10 alin. (1) Cod penal, legea penală, care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra

persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Pentru a verifica dacă în urma modificărilor operate în legislație a apărut o situație mai favorabilă inculpaților, urmează a fi consultată Hotărârea Guvernului nr. 1000 din 13.12.2013 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2014, potrivit căreia pentru anul de referință (se are în vedere 2014) cuantumul salariului mediu lunar pe economie a fost de 4225 lei.

În urma unui simplu calcul matematic, se constată că, în speță, proporții considerabile reprezintă suma prejudiciului care depășesc proporțiile mici ce constituie 845 lei (20% din 4225 lei) și nu constituie proporții mari, care reprezintă suma de 84500 lei (20 salarii x 4225 lei).

Mai concret, la momentul săvârșirii faptei infracționale, adică la data de 10 decembrie 2014, mărimea prejudiciului cauzat prin infracțiunea specificată la art. 186 alin. (2) Cod penal trebuia să depășească suma de 845 lei. La caz, părții vătămate i-a fost cauzat un prejudiciu considerabil în mărime de 985 lei, adică valoarea bunului depășește suma de 845 lei, care constituie proporții mici și iar fi permis instanței de apel să recalifice fapta în temeiul art. 105 Cod contravențional.

Din considerentele menționate, Colegiul penal lărgit conchide că, prevederile art. 10 alin. (1) Cod penal sunt inaplicabile speței, or atât în redacția nouă, cât și în cea din momentul comiterii infracțiunii, fapta comisă de inculpați urmează a fi încadrată în baza legii penale. Instanța de apel a desconsiderat prevederile legale care, imperativ stabilesc că, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei, iar art. 10 Cod penal este inaplicabil speței.

Pe lângă cele consemnate supra, Colegiul penal atrage atenția instanței de apel asupra faptului că, procurorul atât în apel, cât și în recurs critică constatarea făcută de instanțe precum că inculpații au sustras bunul pe ascuns, în prezența altor persoane, însă pe neobservate pentru aceștia. În opinia recurentului aceasta versiune este combătută inclusiv prin declarația dată de către inculpatul Mihalachi P. în cadrul urmăririi penale, care expres a comunicat că: „... a căzut un telefon, unul din prietenii lui l-a ridicat...”, astfel, faptul respectiv nu a fost chiar așa de discret încât să nu fie observat și de alții, după cum au statuat instanțele.

Prin urmare, instanța de apel, odată cu rejudecarea cauzei, urmează să aprecieze la justa valoare probatoriul administrat, clarificând în acest sens cu certitudine toate circumstanțele în care a fost sustras telefonul mobil de la partea vătămată, pentru a face o încadrare juridică corespunzătoare faptei comise de inculpații Motrea I. și Andronic A. Or, situația creată se egalează cu nerezolvarea fondului apelului și condiționează necesitatea casării deciziei instanței de apel pe motivele și temeiurile analizate supra.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și contravenționale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele

administrare în cauză, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2018, în partea în care s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Andronic Artur XXXXX și Motrea Ion XXXXX pe art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal, din motiv că fapta inculpaților nu constituie infracțiune, și în partea încetării procesului contravențional pe art. 105 Cod contravențional, pe motivul intervenirii termenului de prescripție prevăzut de art. 30 Cod contravențional și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia, în partea casată, nu este susceptibilă de a fi atacată.

Celelalte dispoziții ale hotărârii contestate rămân în vigoare.

Decizia pronunțată integral la 06 noiembrie 2018.

Președinte

COVALENCO Elena

Judecător

CATAN Liliana

Judecător

DIACONU Iurie

Judecător

GUZUN Ion

Judecător

BEJENARU Iurie